

Beogradske Novine

Broj 20.

BEOGRAD, utorak 15. februara 1916.

GODIŠTE II.

UREDNIŠTVO i UPRAVA: BEOGRAD, ČUBRINA ULICA 3.,
TISKARA: ULICA VUKA KARADŽIĆA br. 26.

SVI SE DOPISI ŠALJU NA ADRESU:
„BEOGRADSKE NOVINE“, ETAPNA POŠTA 131.

RATNI IZVJEŠTAJI.

Izveštaj austro-ugarskog generalnog štaba.

K. B. Beč, 14. februara.

Zvanično se javlja:

Rusko bojište:

Nema nikakvih važnih događaja.

Talijansko bojište:

Artiljerijska borba na obalskom frontu bila je juče na nekim mjestima vrlo žestoka. Naš novozadobijen položaj u prijedelu Bombom održan je protivu nekoliko neprijateljskih napada.

Jugoistočno bojište:

Carsko i kraljevske ratne snage, koje u Arbaniji operišu, uzele su sa svojim prednjim četama donji Arzen. Neprijatelj se povukao na južnu obalu.

Zamjenik glavara glavnog stožera
podmaršal pl. Höfer.

Izveštaj njemačkog vojnog vodstva.

K. B. Berlin, 14. februara.

Zapadno bojište:

Na većem djelu fronta trajale su artiljerijske borbe. Neprijatelj je noću ponovo upravio svoju vatru na Lens i Lievien. Južno od Somme razvile su se žestoke borbe oko jedne istaknute proširene mosne brane naših položaja. Jarak, koji je bio izložen obilatim napadima, napustili smo. — U Champagni dva neprijateljska protivnapada južno od Ste Marie-a-Py lako su odbijeni. Sjeverozapadno od Tahure oduzeli smo Francuzima na juriš 200 metara njihovih položaja. Neprijatelj je pustio da padnu u naše ruke 7 časnika i preko 300 vojnika i izgubio je tri mašinske puške i pet sprava za bacanje mina. Južno od Lusse (istočno od St. Die) razorili smo jednom eksplozijom dio neprijateljskih položaja. Kod Obersept-a (u blizini francuske granice, sjeverozapadno od Pфирта) zauzele su naše čete francuske šančeve u dužini od 400 metara, i odbili su noćne protivnapade. Zarobili smo više vojnika, zapljениli dvije mašinske puške i tri sprave za bacanje mina. Njemački aeroplani zauzeli su željeznička postrojenja neprijateljeva na sjevernome kraju bojišta.

Istočno bojište:

Osim nekoliko izvidničkih borba, koje su završene našim uspjehom, nije se desilo ništa značajno.

Balkansko bojište:

Položaj je nepromijenjen.

Izveštaj turskog glavnog stana.

K. B. Carigrad, 14. februara.

Iz glavnog stana se saopštava:

Neprijateljski torpedorazarač, koji je pokušao da se približi Dardanelama, otjeran je vatrom topova iz naših baterija. Na ostalim bojištima nema nikakvih promjena.

Bugari u Elbasanu.

K. B. Beč, 14. februara.

Sofijski glavni stan javlja:

Bugarska je vojska posjela Elbasan 12. februara. Stanovništvo je priredilo vojsci topal prijem. Grad je bio iskićen savezničkim zastavama.

Austrougarske običke baterije na Bosporu.

Vojna svečanost u Carigradu.

Carigrad, 14. februara.

Prilikom je prispjeća, na 3. februara, austro-ugarska, 15 centimetra običke (Haubitzen) baterija, koja je sa velikim uspjehom sudjelovala u borbama na Galipolju, održana u Carigradu vojna svečanost, koja je bila od najvećeg interesa. Prvo je defilovala baterija, pod zapovjedništvom kapetana Manouschek-a, pred vojnim ministrom Enver-pašom i austro-ugarskim vojnim punomoćnikom general-majorom Pomjankovskim. Enver-paša, turski ministar unutrašnjih djela Talat beg i njemački vojni ataše, posmatrali su sa najvećim interesovanjem topove i izražavahu najveće zadovoljstvo. Enver paša je izrazio želju, da vidi bateriju pripremlenu za boj i kapetan Manouschek mu je morao pokazati i objasniti sve pojedinosti. Fini, malo diskretan osmijeh sinuo mu je na licu, kada mu je kapetan pričao, kako je sa ovim topovima učitkao jednu opasnu francusku bateriju mužara. Ova baterija je 9. januara u 1 $\frac{1}{2}$ 7 sati prije podne zadala posljednji udar odstupajućim, neprijateljskim kolonama. 1 $\frac{1}{4}$ sata je proveo Enver-paša kod baterije. Nakon defilovanja odveze se baterija na Peru u artiljerijsku vojarnu, tu se u dvorištu postrojila pred austro-ugarskim naseljem, školskom omladinom i mnogobrojnom publikom. Direktor austro-ugarskih škola pozdravio je zapovjednika i hvalio je slavna djela njegove jake otadžbine.

Kapetan Manouschek se zahvalio i spomenuo je uspješne bitke, koje je imala vjerna saveznička turska vojska, koja može s ponosom da baci pogled na skoriju prošlost i na riječi priznanja cara i kralja Franje Josipa. Završio je riječima, da su vojnici uvijek spremni boriti se s Božjom pomoći za cara i otadžbinu.

Tihom molitvom završila se ova svečanost, nakon koje je pučanstvo razgledalo topove.

Politika laži srpske vlade.

Priznanje ministra Stojana Protića.

Od jednog Srbina, koji je pod vladom Nikole Pašića igrao vidnu ulogu i ovih dana došao iz Kruševca u Beograd, primili smo ovo autentično saopštenje:

Bilo je mjeseca oktobra 1915. godine. Pobjedonosno je prodiranje austro-ugarske, njemačke i bugarske vojske primoralo srpsku vladu, da svoje sjedište premjesti iz Niša u Kraljevo. Srpski je Državni Savjet bio sada na okupu u Kruševcu, gdje je bilo njegovo stalno sjedište još od početka rata. Sjednicama Savjeta predsjedao je kao predsjednik Stojan Protić, intimni prijatelj Pašićev. On je slijepo vjerovao „brat Rusu“, i još od samog početka bio je za to, da Rusija i ostale sile sporazuma dogju sa dovoljnim brojem vojnika u pomoć Srbiji. Ali sve molbe i navaljivanja ostadoše bezuspješna i Protić je podnio ostavku. Srpskom je poslaniku u Petrogradu Spalajkoviću pripisivao on u krivicu, što je izostala očekivana pomoć iz Rusije za Srbiju, predbacujući mu, da nije sa dovoljno energije zastupao interese Srbije.

Od kako je vlada pobjegla iz Niša nije primio Državni Savjet nikakve izvještaje o toku događaja. Izgleda, da su na njega bili zaboravili. Kada je poslije vlada pobjegla u Rašku, došao je Protić iz Kraljeva u Kruševac, da spremi svoje stvari i da bježi za vladom. Tada su došli k njemu njegovi kruševački prijatelji, i preklinjahu ga, da im najzad kaže istinu, kako stoje stvari. Ovako je doslovce glasio odgovor, koga im je dao Protić:

„Greška je naša, što smo se naučili tako vešto da lažemo, da smo i sami počeli verovati u naše sopstvene laži. Neznam vam reći, šta će biti, jer neznam ni sam šta je istina od onog, što mi se kaže. Znam sigurno samo jedno: Spalajković je idiota!“

Ove riječi su najbolji nepobitni dokaz za tačnost zaključaka naših članaka, od kojih posljednji niže donosimo. Vogje srpskoga naroda varale su ga i lagale do posljednjeg trenutka, i onda ga žrtvovala bez ikakvih obzira.

G. Stojan Protić je takogjer došao do toga uvjerenja, ali i on suviše dockan.

Docno uvigjanje.

(Kraj).

Rat Austro-Ugarskoj! Rat kepeca protiv džina! Petar Karagjorgjević i njegovi ministri znali su vrlo dobro, da oni na ovu nejednaku borbu nikada nebi smjeli ni pomisliti, kad im moćna Rusija nebi priskočila u pomoć. I sada tek postaje jasan put laži, kojim su vodili politiku srpski državniči posljednjih godina. U Petrogradu su ih uvjerali, da je Rusija nepobjedna, i to su oni propovijedali kao ideju vodilju svoje politike. Rusko poslanstvo u Beogradu bilo je crkva ovog političkog „vjeruju“, a ruski rublji bile su joj prorok.

Srpskim državniciima se ne može predbaciti, što su oni željeli velika djela za svoju zemlju; ali historija će ih pozvati pred svoj sud, jer su oni htjeli nemoguće i u svojoj zaslijepljenosti išle su tako daleko, da su stalno podejnjivali neprijatelja, koga po ruskim uputstvima nisu prestajali dražiti. Kao glavni optuženik pred sud svjetske historije imalo bi da bude izvedeno srpsko novinstvo, koje je smatralo kao svoj glavni zadatak podejnjivati Austro-Ugarsku i uvjeriti srpski narod, da je trula Hapsburška monarhija, pa da je zadatak mlade i snažne Srbije, da je razdobi. Ta drskost je išla tako daleko, da je srpski narod obmanjivan mislima, da mu za borbu protiv Austro-Ugarske nije potrebna nikakva pomoć i da će on i svojom vlastitom snagom moći pobjediti, stalno podejnjivanog protivnika. Ova ista Austro-Ugarska, koju su zamišljali srpski političari, novinari i studenti sa ciglo jednim udarcem uništiti, vodi sada rat na četiri strane, pobjedonosni rat: razdrobila je rusku vojsku milijuna; Talijani su pri svojim bezuspješnim napadima na austro-ugarski front kod Soče izgubili skoro 750.000 koje mrtvih, koje ranjenih i zarobljenih, a to je četvrtina njihove cjelokupne vojske; a Austro-Ugarska je osim toga imala dosta vojske i da osvoji Beograd, i najzad su austro-ugarske čete osvojile najjače svjetsko prirodno utvrgjenje Lovćen. Nijedna od velikih sila, koje su Srbiju i Crnu Goru pobunile na rat, nije mogla da priskoči u pomoć u sudbonosnim trenucima. Pod praskom austro-ugarskih topova srušila se kuća laži o velikoj Srbiji, a oni koji su svu ovu nesreću pripremili, pobjegli su ne starajući se ni malo o sudbini njihovog prevarenog naroda.

Bilo bi žalosno za inteligenciju srpskoga naroda, da nije u njezinoj sredini bilo ljudi, koji bi mogli predviditi i proreći ovakav kraj. Ali se je protiv njih odmah podizalo, i oni su narodu predstavljani i žigosani kao izdajice i austrijski špijuni. Stare stranke, koje su svoju politiku bile vodile na zdravoj osnovici prijateljstva između Srbije i Austro-Ugarske, potisnute su izbornim manevrima, i u Skupštini su imali pristupa samo oni političari, koji su odobravalu politiku Petra Karagjorgjevića i Nikole Pašića. Iz godine u godinu odlazili su po neki od njih u Petrograd, i vraćali se odande ispunjeni još većim fanatizmom i džepova napunjenih ruskim rubljama, ali su rijetko ovi isti političari odlazili u Austro-Ugarsku, da se tamo u Monarhiji izvjesto o pravom stanju stvari. Ovi ljudi nisu htjeli ništa

da vide, a nisu ni svom narodu dozvolili da otvori oči. Sada, kada ih je njihova sudbina kaznila i primorala, da žive u prognostvu, sada počinju tek uvigjati, da je bio pogrešan put, kojim su išli. Ovo uvigjanje mora da je potpuno, jer su oni spremni žrtvovati svoje dosadašnje vogje Petra Karagjorgjevića i Nikolu Pašića, a Austro-Ugarsku moliti za mir. Ali Austro-Ugarska nema više ništa da govori sa ovim ljudima, oni su, izdajući i napuštajući svoju otadžbinu, izgubili svako pravo, da govore u ime Srbije. Što je već jedan put pamenuto na ovom mjestu, neka sada opet bude ponovljeno:

Austro-Ugarska će opet podariti mir Srbiji, i njena snažna ruka paziti će u buduće, da se ova nesrećna zemlja oporavi od zadobijenih rana ovoga rata, i da opet nagje put za red i za blagostanje.

Talijansko-francusko „zblizenje“.

Predsjednik je francuske vlade Briand, sa svojim ministarskim kolegom Bourgeoisom stigao u Rim. On se je savjetovao sa Salandrom i Sonninom, i poslije ovog savjetovanja izdat je kominike, u kome se svijetu opet predočava potreba jedinstva saveznika. U Parisu bi trebalo da se održi konferencija sila sporazuma, na kojoj bi imali da uzmu učešća i politički i vojni zastupnici. Dakle neka vrsta novog ratnog savjeta. Ali dali će taj savjet imati više uspjeha od dosadašnjih sličnih savjetovanja, vrlo je sumnjivo. Ne mogu se više zakrpati pukotine među silama sporazuma, koje se tobož bore za slobodu, čovječanstvo, pravdu i još mnogo tome sličnih stvari, ne mogu se, velimo, zakrpati više te pukotine ni zvaničnim kominikejima ni svečanim konferencijama. Ali biva sve jasnije, da interesi pojedinih članova sporazuma ne samo što nisu zajednički, nego su čak u mnogim stvarima i vrlo protivrječni. Da je silama sporazuma bila dosugjena pobjeda, mogle su još dve protivnosti i da se izravnjaju ratnim uspjesima. Ali sada, kada pobjedonosne vojske središnjih vlasti sa svojim saveznicima, pobjegjuju redom sve članove sporazuma, brine se svaki samo o svojoj šopstvenoj koži i neće nitko ništa da čuje o oskudici i nevolji drugoga.

Najgore stoji u tome pogledu Italija, gdje iz dana u dan postaje sve jasnija ratna zamorenost, i gdje to jasno odjekuje i u talijanskom novinstvu, koje je do sada vjerno držalo uz vladu. Dovoljno je samo pročitati šta pojedini talijanski listovi pišu protiv Engleske. Oni se u tim člancima služe onim stilom, kojim su pisali protiv Austro-Ugarske prije stupanja u rat. Nigdje, ni u jednoj zemlji, zvanični krugovi i novinstvo nisu tako tjesno vezani kao u Italiji. Dakle kada talijanske novine pišu protiv Engleske, one time daju samo izraza negodovanja talijanskog naroda i talijanske vlade.

Briand, koji je poznat kao jedan od najboljih govornika sila sporazuma, došao je sada u Rim, da svojim rječitošću opet pridobije talijanske ministre koji su, sudeći po talijanskom novinstvu, izgubile hrabrost. Ali za Brianda bi bilo vrlo korisno, da se ne zadovolji samo sa razgovorima za zelenim stolom sa Salandrom i Sonninom, nego da prouči malo i talijanske novine, iz kojih će jasno viditi pravo raspoloženje u talijanskom narodu.

Eto izvještaja, koje smo primili povodom Briandove posjete u Rimu:

Zdravice na banketu povodom Briandove posjete.

K. B. Pim, 13. februara.

Briand, Bourgeois, poslanik Barrère, Salandra i Sonnino postigli su sporazum o tome, da je potrebno, da se napori saveznička tješne spoje, da bi se osiguralo potpuno akciono jedinstvo bolje. U tu cijel da se što je moguće skorije održi u Parisu jedna konferencija, na kojoj će uzeti učešća politički i vojnički zastupnici saveznika, Rad te konferencije odrediti će se poslije predhodnog sporazuma generalnih štabova. Pri doručku u ljetnjikovcu Bourgenvis napio je Salandra zdravicu, u kojoj je naglasio, da će jednak udarac francuskog i talijanskog srca, uzajamnost borbe, oganj odbrane načela i uvjerenje u konačnu pobjedu, podstaći surevnjivost naroda da potpomogne združene

napore esvezničkih vlada, i da se sve preprjke savladaju. Briand je u svome odgovoru iskazao svoje zadovoljstvo o zblizenju vojske u zajedničkoj službi za plemenite ideale i priznao je, da se talijanski vojnici junački bore na najsmrtonosnijem i najtežem frontu. Iz trajnosti zajedničkih napora nić će pouzdano pobjeda.

Neutralan sud o stanju u Italiji.

Kopenhagen, 14. februara.

„Politiken“ piše: Posjeta Briandova u Italiju imala je osim vojnog značaja sigurno još i cilj, da odstrani nesuglasnost, koja se kako u francskom tako i u talijanskom novinstvu jako pojavila. U listovima zapadnih sila izbilo je nezadovoljstvo, što se Italija čvrsto drži svog alpinskog fronta, a bojno polje na Balkanu zanemaruje, a u Italije nisu manje zadovoljni, što ne mogu dobiti jako potrebni ugalj ili samo za pretjeranu cijenu. Talijanska industrija je zagrožena i ova zemlja, koja nije ekonomski jaka, pati vrlo uslijed rata, koji joj nije donio nikakvu dobit, a koji će samo pretegnuti u gubicima i oskudici; a Italija je čisto iz svetog sebičja ušla u rut.

Talijanska ljubaznost na englesku adresu.

Lugano, 13. februara.

Sljedeći izvodi iz jednog uvodnog članka ekstremnog podbadačkog lista „Popolo d' Italia“ su od osobitog interesa: Biti će glupo, ako prečutimo, da bez obzira na zvanične i poluzvanične kominikeje, koji se izdaju poslije svakog sastanka ministara, diplomata, generala i t. d., i u kojima se čita sveta formula: „Potpuna sloga misli i rada između saveznika je učvršćena“. Naša „sloga“ je daleko od toga, da se u djelo privede. Pobjednični interesi pojedinične težnje moraju se žrtvovati. Da li je Italija sve učinila, da osigura slogu između saveznika? Jesu li Francuska, Rusija i Engleska sve učinile i talijanske uspjehe u njihovom interesu tačno ucijenile? Italija je pomogla Francuskoj kada je avgusta 1914. godine objavila svoju neutralnost. Po drugi put su Rusija, Francuska i Engleska u maju 1915, istina ne spašena, ali im je ukazana velika pomoć, kada je Italija objavila rat Austro-Ugarskoj. I od maja 1915. je Italija, i ako nije učinila velike teritorijalne napretke, veliku vojsku privukla na sebe, koja bi bila protivu saveznika. Jesu li naši prijatelji ove naše velike usluge dostojno ocijenili? Slobodno rečeno: nisu! Engleska je još daleko od toga, da sve učini, da bi nas pomogla u privrjednoj nuždi, da nam šalje ugalj i žito. I novinstvo u Engleskoj, Rusiji i Francuskoj još uvijek nama, i samo nama daje krivicu za srpsko-crnogorsku nesreću, Sloga i zajednički rad između saveznika mora se dostići, ma pod koju cijenu.

Napadi protiv Salandre.

Lugano, 13. februara.

Nacionalistička ljevica nastavlja kritiku Salandrine vlade, kojom prilikom se sve više objelodanjuje njen cilj, da se potisnu iz vlade neki ministri, i da na njihovo mjesto budu pozvani u vladu članovi nacionalističke stranke. Ali u razgovoru sa urednikom „Gazzetta del Popolo“ izjavio je Salandra, da on ni u kom slučaju neće dozvoliti, da se nasilno uklanjaju njegovi suradnici. Njegova je izborna parola: „svi, ili ni jedan“.

Zato je danas „Secolo“ upravio oštar napad lično protiv Salandre. Njegovo današnje pozivanje na parlamenat samo je obična podlost, jer se mjeseca maja prošle godine on nije pozivao na parlamenat. Ali kako je i onda moć gomile uzela njega u zaštitu protiv Giolittievog parlamenta, zašto se i danas ne bi oslonio na gomilu i na želju sa ulice. Njegovo pozivanje na parlamenat budi sumnju, da on radi sada na tome, da postigne neko pomirenje sa Giolittievom grupom, koja je i danas još u većini u talijanskom parlamentu, i koja nije promijenila svoje mišljenje o ratu.

Gospodin Panin prije Stürmer.

Diktatura u Rusiji u izgledu.

Ruski se je ministar predsjednik našao pobugjen, da svoje dobro njemačko ime zamjeni sa jednim skromnim ruskim imenom. Kao što „Ruskoje Slovo“ saopštava, on je podnio molbu caru, da mu dozvoli, da svoje sadanje ime zamjeni sa Panin, porodičnim imenom svoje babe. Kako sad „Utro Rosij“ saopštava, car je ministru predsjedniku Stürmeru dozvolio, da se u buduće naziva Panin.

Ruska je štampa sada uobičajila, da ruskom prezimenu novoimenovanog nekadanjeg Nijemca

Gornji Milanovac.

Putnik, koji se odluči da pregje kolima preko dosta napornoga puta od Arangjelovca i Kragujevca za Gornji Milanovac, obilno je za to nagrađen ljepotom u šarenoj prirodi. Ako se pak putnik riješi, da ide željeznicom do Čačka i taj put će ga takogjer prijatno iznenaditi, kada mu se pruži divna slika lijepe okoline, koja se na svakom koraku čini sve ljepša.

Umornom putniku, koji dolazi sa južne strane, pokazuje se u pozadini rudničkih visova lijepi Vračarevac, okružen brdima. Iza Vračarevca vide se blagom sunčanom svjetlošću osvjetljene kuće Gornjeg Milanovca, koji je nalik na ona lijepa mjesta u Alpama, koja čovjek odmah na prvi pogled zavoli, i koja mu za vječita vremena ostaju simpatična.

Kada se ugje u ovaj kraj, mjesto svake dobrodošlice osvježi putnika lijepa priroda i on u svima prirodnim krasotama zaboravi na umor i na glad. Gornji Milanovac nije pretrpio skoro nikakve štete prilikom posljednjih borbi. I teretna noga boga Marsa prešla je brzim hodom ovo mjestance, i iza nje su ostali samo neznatni tragovi. Kao što i u drugim gradovima osvojenog područja, kuca takogjer i ovdje srce ubrzanim tokom, a stanovnici se i ako polagano, ipak postojano i sve više i više predaju svome uobičajenom životu.

Vraćaju se, koji su svoja ognjišta ostavili, a mnogi od njih pokazuju razumjevanje za kulturni rad, koji nam je nakon dovršene borbe preostao, te i djelom u susret dolaze.

Na čelu sviju je predsjednik opštine, inžinjer gospodin Jovan Andrejević, koji svoje vrijeme, znanje i djelovanje posvjećuje posve ovoj dobroj stvari, i koji je postavio sebi za lozinku, da ne samo najrevnosnije ide upravi na ruku, već kod iste i sudjelotvoruje.

Oprezni rad novouregjene uprave provagja se kod carskog i kraljevskog zapovjedništva sa malom odlučnošću, te prema odregjenom cilju, dok se kulturni rad privodi u djelo od strane tog zapovjedništva.

Ceste, polja i šume oživljuje radeći i orući narod tako, da će u slijedno doba rogjena gruda zemlje moći da hrani svoj domaći živalj.

Trgovina oživljuje, gostione i kafane se otvaraju a prijateljski, gotovo srdačan saobročaj vlada izmegju „tuginaca i neprijatelja“ i domaćih. Ovaj saobročaj se unapregjuje neprisljenim sastajanjem članova uprave sa odličnim gragjanskim obiteljima.

Čovjeka veseli prolazeći čistim ulicama i kada na svakom koraku može da vidi, kako se život vraća u svoju pregjašnju kolotečinu, a sreće vedre poglede — te prijatni govor — dok neprisljena šaljivost i veseli smijeh dopiru do ušiju. Ne manje zaslužuje pažnju Gornji Milanovac, mjesto kao i okolica, radi svojih mnogih historijskih uspomena.

Kao rodno mjesto kraljice Drage i mjesto garnizona bivšeg prestoljonasljednika Gjorgja mogao bi Gornji Milanovac mnogo šta da priča.

Nadajmo se, da će se dati prilika, da na ovom mjestu progovorimo još nekoliko riječi o dvorcu kralja Aleksandra u Takovu, zatim romantičnom i idiličnom samostanu Vračevšnici sa letnjikovcem kneza Miloša Obrenovića, sa njegovim uspomenama na kraljicu Nataliju.

Gradnja već trasirane željezničke pruge, Lazarevac — Gornji Milanovac — Čačak, uskoro će biti u toliko gotova da ćemo marljive radnike vidjeti i u našem mjestu Gornjem Milanovcu, a za neko vrijeme željeznica će odstraniti davno osjećanu potrebu, tako da će se željeznicama moći omogućiti obskrba pučanstva, potrebama trgovine i društvenosti. Tada

će naš kulturni rad donijeti obilatan plod. Okružni grad Gornji Milanovac makar da i leži postrance od glavnog puta, biti će ipak mjestance u zemlji, koje će biti vrijedno da se pogleda, gdje neumorni radnici rade zajedničku dobru stvar, isto kao i u svima drugim mjestima, gdje pioniri ratne kulture našeg Premilostivog vladara i vojskovogje vrše svoju tešku ali zato i blagoslovenu službu.

Izjava Enver-paše o ratnom položaju.

O ofenzivi protiv Egipta i Indije. — Sueski prokop. — Izgon Engleza iz Egipta. — Trajanje rata.

Iz Carigrada priopćuje „Echo de Paris“ niz članaka, pa je megju njima ovih dana izašao vrlo interesantan razgovor s turskim generalisimom Enver-pašom. Razgovor je zanimljiv, ali valja pripomenuti, kako nema nikakvih garancija za njegovu istinitost, pošto je pouzdanik pariskog lista španjolski novinar, koji živi u Carigradu, pa se ne treba bojati velike kontrole. Ako su megjutim istinite ove izjave, ne može im se osporavati vrlo velika važnost.

Pouzdanik je upitao: „Veli se, čim budu njemačke čete stigle u Tursku, da će se početi ofenziva protiv Egipta, a kasnije protiv Indije.“

Enver-paša je odvratio: „Mi ne očekujemo njemačke pomoći. U nas je dosta vojnika. Nama treba oružja, ratnog materijala, municije, a sve to takogjer dobivamo u obilatoj mjeri. Protiv Egipta i Indije neće se zapodjeti ofenzive uzastopce, nego u isto vrijeme, uporedo. Za ekspediciju protiv Indije nije ni potrebna velika vojska. Dosta je 100.000 ljudi. Avganistan je danas središte protuengleske agitacije. Mi imamo ondje svoje turske časnike, koji podjaruju ovaj pokret. Nadam se, da ćemo postići svoj cilj s našim tamošnjim ljudima i s malom vojskom, koju ćemo onamo poslati. Ni s daleka nam nije na umu, da osvojenjem Sueskog prokopa odsječemo Englesku od Sueskog prokopa. Engleska naime

Podlistak.

U ruskome ropstvu.

(Nastavak)

Svuda zatvori.

Nije dugo trajala moja sloboda. A tko je i mogao misliti, da policija i žandarmerija u Rusiji rade tako brzo. Moj bijeg se je još odmah u prvom mjesecu ruskoga ropstva osnivao jedino na onoj poznatoj kaži o ruskoj upravi, a sada sam lično mogao i imao da iskusim sasvim protivno.

Da, lično da iskusim. Moje bjegstvo u sva nuće mora biti da je odmah primjećeno. Žandarmerijski časnik, koji me je vidio, kako me sprovode žandarmi i seljaci, obrecnu se osorno na mene: „Cijela gubernija Tambon uznemirena je danas zbog tebe. I to je samo zbog tebe, ti „sukin sine“ (kučkin sin)! Zašto si bježao?“ Nisam bio raspoložen, da razgovaram i prkosno sam ga samo pogledao. „Job...“ opsova on još jedanput, sleže ramenima, sjede na svoje dvokolice i produži put. On nije bio jedini. Gdje god bih u koje mjesto bio doveden, odmah sam izvogjen pred mjesne vlasti i mogao sam viditi, da su me na svima stranama tražili. Sretali smo i žandarme na konjima. „Jeli to on?“ „Da“, odgovarali su moji sprovodnici. I opet su iznova počinjale pretnje i psovke. Ali nije se zadržavalo samo na tom. Iz kotara u kotar predavan sam drugim stražama. Takvu smjenu sam očekivao baš predveče u Lasovu, u kome sam mjestu sada već bio po drugi put. Umoran sjedoh na

kamen pred jednim zatvorenim dućanom. Tada je došla smjena. Oni megjusobno razgovarahu. Kada sam pokušao, da se umješam u razgovor udariše me nogom. Skočio sam i razjaren se razdrah na njega. Ali nova straža me je već bila povela.

Dva vojnika i jedan podčasnik sa bajonetom i sabljom išli su iza mene. Sprovodili su me kroz mirne, puste ulice. Za legjima čujem samo tiho šaputanje. Iznenada osjetih snažan udarac na glavi, kao da je na mene pao neki težak kamen, i ja posrnuh. Velika kozačka kapa, koja mi je bila na glavi, srećom je ublažila udarac. Htio sam, da se okrenem, ali dva udarca bajonetom u legja gurnuše me napred. Stražari su na sav glas vikali, i na legjima osjetih nove udarce — podčasnikov bič. I te udarce osjetih snažno i dušom i tijelom. Još nisam bio toliko ravnodušan, da se pomirim sa vaspitnim sredstvom ruske „nagajke“ — korbača, koje je tako poznato i na cijelom svijetu čuveno sredstvo za vaspitanje. Obuze me jed, ali me je skromnost opet odmah ublažila. Htjeli su, da me draže, na meni iskaljuju jed zbog njihovih neuspjeha; bilo bi dovoljno samo malo da se usprotivim, jedan pucanj i ni pijetao nebi kuku reknuo za neprijateljskim vojnikom, koji je htio da napadne rusku stražu. Dakle, bez protivljenja samo napred.

I tada sam imao prilike, da vidim ruske zatvore — ah Bože! Može se viditi dosta strašnih stvari i u ruskoj slobodi, a šta se tek može viditi u ruskim zatvorima! Tu nema ni svjetlosti ni vazduha, a džubre se nikako ne iznosi. A hrane — šta treba da jede jedan apsenik. Do-

voljno mu je samo što može na vlažnoj zemlji ležati. Trajalo je to tako nedjelju dana, sve dok nismo prevalili put preko Jelatmi za Rjasan, na jednom brodu, gdje sam sprovogjen zajedno sa nekim ubicom. I ne pomišljam više na moje patnje iz tih dana.

Tko zna koliko bi to još trajalo, da mi ruska glupost najzad nije pomogla. Na brodu mi žandarmi oduzeše i posljednje stvari, koje sam još imao: pisma od kuće, nekoliko knjiga Reklamovog izdanja, moj dnevnik. I sve to, zajedno sa protokolom i optužbom o mom bjegstvu — baciše u vodu. Tek kad smo prispjeli u Rjasan vidjeli su, da nema zvaničnih hartija o mojoj krivici. Oni su našli proizvoljni izgovor, a ja nisam poricao, da sam ratni zarobljenik i da sam pokušao bjegstvo. I to mi je pomoglo, da me nisu dalje sprovodili u specijalnim ruskim vagonima, sa gvozdenim polugama, nego me strpaše u jedan vagon IV. razreda i tu sam pod slabom stražom sprovogjen zajedno sa nekim ruskim Jermenima, koji su se suviše dockan javili na vojnu dužnost i još sa nekim civilima. Vozili smo se za Rens.

U tom se opet dala prilika, da sa ljudima progovorim po nekoliko riječi. Ovi ovdje u unutrašnjosti, gdje se nije toliko osjećao uticaj ruskog prijestoničkog novinstva, nisu tako popreko gledali na zarobljenike.

Da, naročito ruska omladina sa žudnjom je slušala pričanje o odnosima u Austro-Ugarskoj. Kakva sam sve pogriješke mišljenja i vjerovanja imao tada da ispravljam. O odnosima veličine oni nemaju ni pojma, i jedva mogu da shvate, da je Austro-Ugarska možda samo nešto veća

može još sveudilj podržavati svezu sa svojim indijskim posjedom preko rta Dobre Nade; ali odlučili smo, da otmemo Englezima Egipat, jednu od velikih, bogatih kolonija. Ako bismo htjeli jedino da odrežemo Englesku od Indije, bilo bi dosta, da zaposjednemo obe obale Suezskog prokopa. Ali to nama nije dosta. Otomanska će vojska protjerati Engleze iz Egipta."

Pouzdanik je upitao: „Ima li turska vojska nade, da će joj uspjeti ovaj poduhvat?“

Enver-paša je odgovorio: „Za to ima osamdeset postotaka vjerojatnosti. Nadamo se, da će uspjeti naš poduhvat, ako uzmognemo do kraja provesti našu osnovu na Balkanu.“

Zatim se je pavela riječ o tom, kako će dugo potrajati rat. Dopisnik je napomenuo, da bi prema sudu mnogih stručnjaka rat mogao potrajati dvije, tri godine; drugi stručnjaci opet misle: da će gubitak ljudi ranije učiniti kraj ratu.

Enver-paša: „Gubitak ljudi neće svršiti rat. Držim, da rat više neće trajati tako dugo, kako mnogi misle.“

Turske financije u ratu.

Iz financijskog izvještaja, koji je privremeni ministar financija Talat beg podnio, vidi se, da buget za iduću godinu pokazuje deficit za 14 milijuna i da je za 5 $\frac{1}{2}$ milijuna veći, no ovaj u tekućoj godini. Od ove svote 5 $\frac{1}{2}$ milijuna idu na povećane izdatke, a 2 milijuna usljed smanjenih prihoda. Povećani izdatak od 386.000 funti ustupljen je ministarstvu prosvjete za reformu sveučilišta, gimnazija i osnovnih škola, kao i za odgajivanje siročadi. 100.000 funti dato je ministarstvu spoljnih poslova za kupovinu zgrada za poslanstva u Beču i Sofiji, najzad za reorganizaciju šumarstva. Predračuni za rat i pomoraru ostali su skoro nepromijenjeni, samo je izbačena svota od 1.460.000 funti iz stavke za građenje pristaništa i željeznica od vojne uprave.

Što se tiče tekuće računске godine, to je ministar iznio, da je cijelokupni izdatak dostigao sumu od 62 milijuna funti, prema predračunu od 35,600.000 funti, i dopunjujućem kreditu od 26 milijuna, od kojih je 20 milijuna dato ministarstvu rata.

Prihodi su za prvo polugodište iznosili 11 milijuna, a od Austro-Ugarske i Njemačke je uzet predujam u iznosu 14 $\frac{1}{2}$ milijuna. Sa ovom svotom mogli su se namiriti ratni izdaci kao i troškovi civilnih vlasti.

od ciglo dviju ruskih gubernija. Zašto je rat? Ta mi smo svi ipak ljudi, svi smo djeca jednog Boga? pitali su oni. Njima čak nije poznato zvanično rusko objašnjenje rata, da su Austro-Ugarska i Njemačka htjele da napadnu Rusiju i da je zato Rusija morala, da ugje u čat. Ovo rusko neznanje i neinteresovanje sasvim je razumljivo, kada se ima na umu veliki broj nepismenih. Kada sam objašnjavao Rusima prave uzroke rata — sarajevski atentat i englesku zavist, onda su oni pažljivo slušali. „O tome se ništa ne govori kod nas“, rekoše mi. I zatim nastaviše odmah tihim glasom: „Kada govoriš o politici, bratko, možeš otići nu vješala ili u Sibir.“ Ali ja sam svuda objašnjavao, gdje je to bilo moguće, kakvu sramnu igru njihova vlada sa njima igra iskorišćujući politički monopol. Objasnjavao im, da je Engleska, da bi privela u djelo svoje namjere stupila u rat ne izazvana od strane Njemačke i Austro-Ugarske, već jedino za to, da očuva svoj monopol svjetske trgovine i da nas svojom robom preplavi. Ruska krv plaćena je engleskim zlatom. Objasnjavao sam im, kako u Rusiji, isto tako kao i kod nas, svaki mora da se bori za svoju otadžbinu, dok u Engleskoj ratnici se kupuju za novac, i Engleska nije na bojište izvela ni približno onoliko droj vojnika, koliko je od strane ruskih vojnika poginulo na bojištu.

Češće se dešavalo, da su mnogi odobravali moje navode, pominjući čak i reklame u engleskim novinama o pozivanju u upis u englesku vojsku. Vjerojatno je, da je s toga ruska cenzura, bez volje da se to objavi u ruskim novinama, jer je i ruskoj vladi to najzad dodijalo.

Prihodi za drugo polugodište iznositi će od prilike 10 milijuna. Sa ovom svotom i sa predujmom od 20 milijuna funti, koji je komora zaključila sa njemačkom vladom, imati će državna blagajna dovoljno sredstava, da namiri sve redovne i vanredne troškove do 13. marta, kada je okončana tekuća računska godina.

U predračunu za iduću računsku godinu ušlo je 3 milijuna funti za potporu vojnih porodica, koji su ostali bez sredstava. Osim toga će se ovim porodicama dijeliti državna dobra. Država će se starati za obragjivanje njihovih polja, i tako se očekuje dobra žetva. Što se tiče vojnih rekvizicija, njih sve država ne može da isplati. Ali će se poreza izravnati rekvizicionim bonovima, a osim toga je on rekviziciju u koliko je moguće obustavio, i sve se kupovine isplaćuju.

Narodna privrjeda.

Austro-ugarska banka u Ljubljinu.

Bečki listovi javljaju, da je ispostava podružnice austro-ugarske banke u Krakovu započela svoj rad na 10. ov. mj. u Ljubljinu.

Podružnica peštanske magjarske trgovačke banke u Skoplju.

Iz Sofije se javlja: Banque general de Bulgarie, komandit peštanske magjarske trgovačke banke, riješila je, da u Skoplju otvori podružnicu, koja će poslije četiri nedjelje otpočeti svoj rad.

Rumunjsko žito za Englesku.

Bukareški privredni list „Agrarul“ tvrdi, da je ugovor, koji je o kupovini žita zaključen sa Engleskom izazvao veliko razočaranje. Ugovor sadrži nekoliko sumnjivih odredaba. Tako, Engleska nije kupila odregjenu količinu, nego je sebi samo osigurala pravo, da može kupiti žita za 262,200.000 leja. Prema smislu ugovora Engleska može kupiti sto vagona, a može da ne kupi ništa. Po ugovoru Engleska može robu vratiti ili njenu kakvoću utvrditi svojim vlastitim stručnjacima.

Nov zajam i nove poreze u Rusiji.

Prema listu „Djen“-u, namjerava Rusija krajem februara izvršiti nov unutarnji 5 $\frac{1}{2}$ postotni zajam od 2 milijarde rubalja. Ministarstvo financije na-

Ruski narod je prolio toliko krvi na Karpatima, mnogi se podaviše u Mazurskim jezerima, a u Engleskoj se vode samo diskusije. To stvara zlu krv. Čuo sam baš kako reče jedan mladi Rus: „Poslije rata tražiti ćemo od ruske vlade, da nam položi naknadu za svaku kap prolivene krvi.“

I kada smo došli u šume na rijeci Kama, kamo smo bili odregjeni, reče mi opet jedan Rus: „Mi, ruski socijalisti, poznajemo bolje Austro-Ugarsku i Njemačku, nego što se to u Rusiji misli. Kod vas tamo žive srećni slobodni narodi na slobodnoj zemlji u redu i pod zakonom. Naša zemlja ima još mnogo šta od vas da nauči, naša vlada nam to ne dozvoljava. Znaš li ti, šta je rekla velika Katarina? — Neobrazovanim ne treba dati obrazovanja. Kad bi ti narodi bili obrazovani, ne bi slušali naše zapovjesti, kao što ih slušaju. — Mi to dobro znamo, to jedno pokoljenje ostavlja drugom u amanet. Mi ćemo se najzad obračunati sa našom vladom. Vi nas budite kad nas pobjegujete, vi, dakle, oslobagjate ruski narod.“

Drugi mi opet reče: „Mi što znamo i razumijemo bijedu našeg dobrog ruskog naroda, mi iskreno želimo, da pobjedi Austro-Ugarska i njeni saveznici. Makar i cijela Rusija potpala pod Austro-Ugarsku. Time bi se bar zaveli u zemlji red i pravda. Naši najbolji sinovi, koji se usugjuju reći istinu, moraju da skapavaju u progonstvu, ako im vaša gostoljubiva zemlja ne pruži sklonište. U Rusiji se samo lažju može živjeti, ili lažući umrijeti.“

(Nastaviti će se).

mjerava udariti ratni porez na totalisatoru, koje se mnogo očekuje, jer je u godini 1915. totalisatorski obrt donio čiste dobiti 140 milijuna rubalja. Ministar je Bark podnio ministarskom savjetu predlog o porezu na ratne prihode za sva ona puzuća, čiji su prihodi u 1915. godini bili veći nego u obe prošle godine.

Novo skakanje cijene žita u Engleskoj.

Na trgu je Baltik cijena žitu bila nestalna, kao i kuruzu još nestalnija, usljed vijesti, da su stovarišnice u Argentini skoro iscrpljena.

Razne vijesti.

Odlikovanja hrvatskih pukovnika.

Kako javlja Streffleurov vojni list, biti će nakon rata više pukovnika imenovano gardijskim pukovnijama, među njima 16. varaždinska, 22. zadaraska, 53. zagrebačka i 78. osječka pukovnika.

Milijun kruna za učitelje osnovnih škola u Galiciji.

Iz Krakova se brzojavlja: Prema saopštenju poljskih listova austrijska vlada na molbu galicijskog zemaljskog odbora i poljskog kluba odonirala je milijun kruna kao potporu za učitelje osnovnih škola u Galiciji, koji su ratom stradali.

Podarivanje reda Pour le mérite.

Zvanično se javlja iz Berlina, da je vrhovnom zapovjedniku bugarske vojske Žekovu podaren najviši vojni njemački red „Pour le mérite“.

Esad-paša se očekuje u Krfu.

Pariskom „Journal“-u javljaju iz Atene, da se u Arbaniji nalazi još 20.000 srpskih vojnika, koji imaju da se pšenesu na Krf. Isti list saznaje iz Atene, da se Esad-paša sa svojim vojnicima očekuje rakogjer na Krfu.

Džamija u Beču.

U Beču će se podići jedna džamija, u kojoj će moći stati 800 lica. Građevina, sa 32 metra visokim minaretom, uzdizati će se na visoravni, koja je godine 1683. za opsade Beča bila pozornica odlučnih borbi protivu Turaka poznata i danas pod imenom „Türkenschanze“.

Jedan savez milosrdnosti.

Austro-Ugarska i Njemačka riješile su, da se megjusobno pomognu i pri podizanju ognjišta, koja su ratom razorena.

Bečko je gradsko vijeće u tu cijel osnovalo „ratno pomoćno društvo Beč“, koje će se primiti ratnog kumstva za grad Ortelsburg u istočnoj Pruskoj, kog su Rusi porušili. „Zemaljski odbor za podizanje ratom razorenih ognjišta“, koji se sastao u Budimpešti, isabrao je grad Gerdauen u istočnoj Pruskoj za ratno kumovsko dijete. U milosrdnom djelu za Ortelsburg Beč učestvuje sa jednim osnovnim prilogom od 50.000 kruna. Magjarski zemaljski sabor prima se osim toga i njege grobova njemačkih ratnika, koji su pali u Karpatima.

U Njemačkoj je preduzeta u cijeloj državi opšta pomoćna akcija i dobijeni prilozii podijeliti će se na ravne dijelove između Austrije i Ugarske, i to za one krajeve, koji su ratom najteže oštećeni, za grad Goricu i za još jedan grad u Ugarskoj, koji bude od strane grada Budimpešte označen.

Dokle se ententa ne može još da sporazume ni o jednom jedinstvenom taktičkom radu, pružaju Austrija i Njemačka ovim djelom ljubavi jedan nov primjer njihove sloge i savezničke vjernosti. Nije to ni prvi ni posljednji. Tako, one su obe svoje vjerne savezničke drugove, Tursku i Bugarsku pomogle ne samo oružjem, nego i velikim milosrdnim djelom, poslavši sanitetski materijal, čitave sanitetske vozove i liječničke misije, tako, da danas sanitet i kod ovih sila stoji na visokom stupnju.

Naknadni pregled ruskih za rat nesposobnih.

Prema jednom brzjavu iz Kopenhagena saopštava „Rječ“: Ministar je unutrašnjih djela izdao naredbu, da se naknadno ljekarski pregledaju svi za rat nesposobni iz godišta 1888. do 1895.

Dnevne vijesti.

Putovanje kroz Srbiju.

S navodom na nedavno objavljena naređenja o putovanju kroz Srbiju za Bugarsku i Tursku saopštava se, da je vojničko vrhovno zapovjedništvo odredilo, osim Beča, Budimpešte i Beograda za vojničko-carinska revizionarna mjesta još i ove gradove: Salzburg, Tetschen, Oderberg i Požun. Dalje se saopštava, da je po naredbi vojničkog vrhovnog zapovjedništva potrebno za upotrebu balkanskog voza i u unutrašnjosti monarhije imati: za građanska lica propusne objave i putne isprave, a za vojna lica otvorenu zapovjest i uputnicu za balkanski voz.

Povratak u Beograd.

U Beograd su prije dva dana povratili: Stojan Ribarac advokat i vogj narodne (liberalne) stranke, Pavle Dević generalni konzul u miru i direktor Beogradske banke, Dimitrije Pavlović, rač. kontrolor glavne kontrole, Momčilo Ivaničević i Milan Šević, profesori; dr. Bogdan Gavrilović, bivši rektor univerziteta, Milivoj Simić, direktor druge gimnazije, dr. M. Vasić, privatni liječnik i Mijajlo Skorić upravnik viračarske zadruge.

Smrtna kazna radi uvrjede Veličanstva.

Ratni je sud u Gornjem Milanovcu osudio Miladina Perovića seljaka iz Adzine Livade (okružje Kragujevac) na smrt zbog uvrjede nanešene Njegovom Veličanstvu caru i kralju Franji Josipu Prvom. Presuda je izvršena 7. februara.

Red plovidbe mjestnog parobroda izmegju Zemuna i Beograda.

Iz Zemuna u Beograd: 6, 8, 10, 12, sati prije podne; 2, 4, 6, 8, poslije podne; Iz Beograda u Zemun: 7, 9, 11, prije podne; 1, 3, 5, 7, 9.

Prevozne: Za osobe: I. mjesto 80 filira, II. mjesto 60 filira. Vojničke osobe plaćaju pol cijene.

Za prtljag: Do 25 kg. plaća se 50 filira, do 50 kg. 70 filira. Za teži prtljag od 50 kg. plaća se još za svakih daljih 25 kg. prije navedena cijena za 25 kg.

P. n. putnici imaju se za utovarivanje, istovarivanje i čuvanje prtljaga sami brinuti.

Za tovarni prevoz trgovačke robe plaća se 50 filira od 100 kg.

Mjestnu plovidbu izmegju Zemuna i Beograda obavlja u parne dane Prvo c. kr. povl. dunavsko parobrodsko društvo a u neparne dane Kr. ug. riječko i pomorsko brodarsko društvo.

Zvanična objava.

Zbog ograničene proizvodnje u tvornicama špiritusa, mogu tvornice da lifieruju samo ograničene količine. Prema tome se naređuje ekonomna potrošnja špiritusa. Tko se ne odazove ovoj naredbi, biti će najstrožije kažnjen.

Mara Taborska na hrvatskom kazalištu u Osijeku.

Kako saznajemo, vodi uprava osječkoga hrvatskoga kazališta pregovore s gospojom Marom Taborskom, dosadanjem prvom glumicom beograd-

skog kraljevskog pozorišta, radi angažmana. Gospoja je Taborska bila prije toga članicom zagrebačkog, a poslije toga i osječkog hrvatskog kazališta.

Gospoja Taborska se ovih dana svojim privatnim poslom bavi u Beogradu.

Civilna predstava u k. i k. Kinu (pregjašnjem Koloseumu).

Danas, u utorak je predstava za civilne. U programu je: „Slike iz Oregona“ (prirodno); „Vjenčanje na aeroplanu“ (smiješno); „Za O t a d ž b i n u“ (dirljiva drama u dva čina); „Morice ima sličnosti sa ministrom“ (komično); „Šumareva djeca“ (veselo), i „Mali uzroci velike posljedice“ (komično).

Petar Karagorgjević na Evbeji.

„National Zeitung“ javlja iz Zürich: Prema talijanskim vijestima, Petar je Karagorgjević otišao sa ostrva Krfa na ostrvo Evbeju u sumporno kupatilo Edeksos, gdje će ostati do kraja zime. Pašić se još nalazi na Krfu i očekuje dolazak poslanika četvornog sporazuma, koji su ranije bili akreditovani na beogradskom dvoru.

Priposlano.

Ilija D. Marić, trgovac, javlja svojoj porodici, da je zdravo stigao kući i da je sve u redu zatekao.

KUPUJEM I PRODAJEM SRPSKE MARKE

Izdavačka knjižarnica
GECA KOHN, Beograd
Knez Mihajlova ul. 1.

VIŠI ZAVOD ZA Vaspitanje djevojaka OSNOVAN 1890. GODINE

Dobračina ulica 3.
Predavanja su otpočela. Upis se vrši i u toku školske godine. Zavod ima pet razreda srednje nastave. Za odraslije, neredovne učenice, postoje naročiti tečajevi iz jezika, ručnih radova i sviranja na klaviru. Obaveštenja daje samo od 2—3 sata.
LJ. SLADOJEVIĆEVA
c 68
upravnica
Dobračina ul. 3.

Mali oglasnik.

Gospojica — činovnik, koja je svršila trgovačku akademiju i koja je ranije bila činovnik jednog ovdašnjeg poduzeća traži namještenje u kancelariji ili pri kakvoj radnji. Vična je poslu na pisačkoj mašini. Pismene ponude slati uredništvu pod šifrom „Čin. 114“.

Cjelokupni namještaj za dvije sobe i kuhinju, skoro nov, kao i kuhinjska peć, prodaju se zbog premještanja stana po umjerenoj cijeni. Prote Matije ulica 76. c 80

Veliki pisci sto sa 8 fioke u upotrijebljenom stanju prodaje se. Upitati Balkanska ul. 18. I. sprat desno. c 83

3 stana za izdavanje sa jednom sobom i kuhinjom i ostalim prnadležnostima. Stanovi se nalaze u produžetku Pozorišne ulice br. 37. Upitati u istoj kući. c 79

Vinogradar sa ženom koja je vična i kućevnim poslovima može dobiti mesto — službu u dobroj kući. Javiti se u vili „Gvozdčić“ na Smederevskom drumu od 3—6 časova po podne. c 38

Prodaje se pokućstvo

Pop Lukina ul. 12. c 84

Trgovci koji bi odnosno svojih obaveza prema svojim povjericima željeli izravnati nesudijskim putem, mogu se sa pouzdanjem obratiti E. M. Vajdi, kralj. ugarskom oficijalu u pens. Beograd, kraljice Natalije ul. 68. c 78

Stan sa dvije sobe i kuhinjom, bez namještaja, elektr. osvjetljenje — kao i jedna soba sa namještajem zasebnim ulazom, elektr. svjetlo izdaju se odmah. Prijestolonasljednika ul. 21. Stari Spomenik. c 81

Bravarska radnja Lomina ulica br. 44. Opravljam brave, ključeve, vodovod, klozete, kupatila, zapušenu kanalizaciju i t. d. Boža Gjurić, prije M. Vujić. c 77

Tražim stan po mogućnosti u središtu grada i opskrbu za bolja dva gospodina. Obratiti se upravi ovog lista pod „broj 6“. c 76

Stan za izdavanje Dvije elegantno namještene sobe i predsoblje, zaseban ulazak i po potrebi kuhinja izdaju se. Upitati Kosmajka ul. 48. c 75

Zubni ljekar Dr. med. J. STANKOVIĆ Beograd — Kapetan Mišina ulica 3, prima od 9 sati prije podne do 5 sati po podne. c 71

Bravarska radiona Preporučujem poštovanoj publici moju višegodišnju bravarsku radnju, Resavska ulica broj 63 a). S poštovanjem Panta Stanimirović. c 36

Učiteljica sa državnim ispitom, stručne škole i trogodišnjom praksom osnovne škole traži odgovarajuće mjesto na školi, osnovnoj, građanskoj ili stručnoj. Svjedodžba osposobljenja sa izvršnim uspjehom. Adresa u upravi pod „Učiteljica“ br. 116. c 34

Berthold Goldstein

BEOGRAD, Simina ulica 16

koji po naročitom odobrenju c. i kr. vlasti :: otvorio u Beogradu ::

izvoznju i uvoznju trgovinu

preporučuje za sada svoje usluge za uvoz

životnih namirnica i konsumnih artikala

sviju vrsta. Docnije će početi rad i sa izvozom. Za sada treba brzog i pisma upućivati na adresu

Berthold Goldstein, Zemun

Agenturska i posrednička radnja

Sándor Pollák

— NOVI SAD, Ulica Kossuth Lajoš 11, —

preporučuje svoje prvoklasno komisiono stovarište, kao i svoje prvoklasno posredništvo.

CARO I JELLINEK DR. S. O. JAMSTVOM

Beč I., Deutschmeisterplatz 4.

rodužnice: Bodenbach, Budapest, Halbstadt i Trst

preuzimaju prevoze sviju vrsti u balkanske države.

Upute badava.

PIVO
REDOVNO TOČI BAJLONOVA PIVNICA, CETINJSKA ULICA BROJ 25.

3.000 klg. suvih šljiva,

jedna veća količina

svinjske masti kao i jedan par volova prodaju se. Obratiti se pod „dobra roba“ na administraciju ovog lista Čubrina ulica 3.

Oglašujte u „Beogradskim Novinama“.

Moja kemička čistiona i bojadisaona odijela, opet je za moje mušterije otvorena.

Anton Kellner

Bojadisar i kemički čistilac.

— BEOGRAD, Zeleni venac br. 14. —

Tvornica: DUŠANOVAC, KRALJEVA UL. 16.

UTEMELJENO 1862.

IVAN WAGNER ZAGREB

Preporučuje svoje bogato skladište svakovrsnog rublja za novorođenčad i odrasle u svim željenim izvedbama. Najbogatije skladište pamučne i lanene robe.

Velika zaliha sviju vrsta pletene robe uvijek je na skladištu.

Prvi i najstariji hrvatski zavod za opremanje nevjestu te uređivanje bolnica, hotela i raznih drugih institucija.

Pismene naloge obavljam najsavjesnije brzo i tačno. 35